EXAMENUL NAŢIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂŢĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
14 iulie 2026

Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

Model

- **Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracţiuni de punct.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.**

I. TÉTEL (60 pont)

1. Alaktan. A főnévi kifejezés. A birtokos szerkezet azonosítása. A birtokos egyeztető morféma azonosítása. A lehetséges válaszok közül minden helyesen azonosított szerkezet kiemelt morfémával *1 pontot* ér (3x1=3 pont), a feladatra legtöbb 3 pont adható. Helyes válaszok:

*nev**e** – ő (a névmás ugyan referenciáját a dr. K. E. főnévi szerkezettől kapja, de a birtokos egyeztetés alapján a ki nem tett birtokos mindig névmási anafora)*
*mellőzés**ét** – neve*
varázsvesszővel végzett vizsgálatai∅ – ő **3 pont**

2. Mondattan. Az alárendelő és mellérendelő összetett mondat. Vonatkoztató és független alárendelés. Beékelés. Beékelt vonatkoztató és független alárendelő mellékmondatok azonosítása. Mindkét példa 1–1 pontot ér. Lehetséges válaszok:

Beékelt vonatkoztató mellékmondatok:
… (mely most már Rivalda utca)…
…, aki mérnökember, …
…, aki a hatóságokkal tárgyalt, szakmunkások, kölcsönök, deszkakiutalások után lótott-futott,…
…, aki mást szeretett,…
Beékelt független alárendelés:
…, alighogy kicsomagoltak, … **2 pont**

3. Alaktan. Viszonyító esetragok. Határozói viszonyt jelölő esetragok azonosítása. Mondattan. A határozói kifejezés. Határozói kifejezések azonosítása. Helyes válaszok:

(öröklött telkük)**ön** + fölépítették
(a volt 127-es utcá)**ban** +fölépítették
(hosszú évek keserves kínlódásá)**val** + fölépítették
(Kisasszony napjá)**n** + beköltöztek **4 pont**

4. Alaktan. Tövek, képzők, jelek, ragok. Az *-ék* végződést tartalmazó morfémák azonosítása. Minden morféma megnevezése *1 pontot* ér. Helyes válaszok:

J.-**ék** – *ék*: többesjel/többesszám-jel
megígért**ék** – *ék: igei személyrag (T/3, hat.)*
jelentkezz**ék** – *ék: igei személyrag (E/3, ikes, ált.)* **3 pont**

5. Alaktan. Jelek. Szófajok. Szemantika. Morfoszemantika. Többesség jelölése

- A többesség fogalmának meghatározása és lehetséges jelentéseinek azonosítása (homogén és heterogén többesség, kollektív és disztributív olvasat) – *2 pont*

- A többesség jelölésének lehetőségei (lexikális többesség pl. család; számneves kifejezések pl. négyszobás, két hónapig; többesszámjel: homogén többesjel pl. hatóságok, szakmunkások, kölcsönök, deszkakiutalások, rokonok, egyes pontokon, hűsítő hintőporok, ellenintézkedések, káros mágneses mezők; heterogén többesjel: J.-ék; többesség és birtokosság: csak birtoktöbbesítő jel (egy birtokos–több birtok) pl. varázsvesszővel végzett vizsgálatai; több birtokos–több birtok: birtoktöbbesítő jel + T/1,2,3 birtokos személyrag (több birtokos–több birtok) pl. olvasóink; T/1,2,3 birtokos személyrag 1) kollektív olvasat (több birtokos–egy közös birtok) pl. nevük, telkük, hosszú évek keserves kínlódása, házuk, bajuk, bojlerük, tévéjük, szőnyegporolójuk, helyünk, leányuk, fiuk, 2) disztributív olvasat (több birtokos–több birtok) pl. bőrük, tarkójuk, orruk hegye, belső térdhajlatuk, fülük, ujjuk stb. + J.-ék élete;) és az egyeztetés (többes számú alanyra

utaló igealakok pl. kérték, megígérték, fölépítették, jöttek, kicsomagoltak stb., többességre utaló jelzős szerkezetben csak az alaptagon jelölt többesség pl. hosszú évek, hűsítő hintőporok, milyen ellenintézkedéseket stb.; többességre utaló jelző esetén egyes számú alaptag: pl. két hónapig, minden ruhadarabjuk + hibás, kétszeresen jelölt többesség: pl. összes számba jöhető kenőcsök);
+ események/eseményszerűségek többességére, (habituális, iteratív, frekventatív ismétlődésére) utaló nyelvi megoldások (az ige lexikális jelentéséből fakadó pl. bejárt a bőrgyógyászati klinikára, lótott-futott, jönnek-mennek; kvantorok és határozók általi módosítás pl. szüntelenül hunyorog, állandóan kvarcolnak, nagyokat csap a falra; a vonzat többesítéséből származó pl. minden különmunkát elvállalt, minden ruhadarabjukat kifőzték) – *2 pont*

- Szemléltetés megfelelő példákkal – *4 pont* **8 pont**

6. Rövid válasz megfogalmazása a szövegből vett információk alapján, érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont* (utalás a társadalmi helyzetre, a korábbi és jelenlegi lakáskörülményekre, az aránytalan áldozatra, amit az egyes családtagok hoztak a házépítésért, a társadalmi mobilitás esélytelenségére, a pincelakás és a magánház ellentéte; a család képtelen helyzete egy egész társadalmi osztály diszkomfortjának megjelenítése; a groteszk ábrázolás eszközeinek szerepe: humor, irónia, abszurd; a viszketés jelentései, misztifiklása, az elbeszélő szándékosan nem azonosítja annak okait stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont,* részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont,* kísérlet a válaszadásra *1 pont*. **5 pont**
7. Érvényes értelmezés (a fokozás felismerése az egyre elkeseredettebb megoldáskeresésben a tudományos gyógymódoktól az áltudományos praktikákig, hiedelmekig stb.), érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont* érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont,* részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont,* kísérlet a válaszadásra *1 pont*. **5 pont**
8. Értékelési szempontok:
   a. műfaji sajátosságok: érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont* (rövid, gyakran néhány soros novella, egy hétköznapi beszédhelyzetre épülő történet, ami groteszk fordulatot vesz, éles csattanója van, groteszk és abszurd ábrázolásmód jellemzi stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont,* részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont,* kísérlet a válaszadásra *1 pont*. **5 pont**
   b. a kor emberének kollektív élménye az emberi létezés abszurditásáról: érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont* (utalás a történelmi-társadalmi kontextusra, a kisember léthelyzetére, az egyén kiszolgáltatottságára, az emberi élet törékenységére és esetlegességére, a valóság torz, egyszerre félelmetes és nevetséges, a létezés ellentmondásos, abszurd élmény stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont,* részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont,* kísérlet a válaszadásra *1 pont*. **5 pont**
   c. a groteszk ábrázolás jellegzetességei: érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont* (ötvözi a félelmetes, torz és fenséges elemeket a kedves, humoros, sőt néha visszataszítókkal, ezzel keltve az olvasóban a nevetés és a borzongás keveredését; túlzások, torzítás, váratlan elemek, a megszokott nézőpontok felforgatása, az emberi természet fonákságainak bemutatása, abszurd helyzetek, fekete humor, a félelem és nevetés kettőssége, irónia, katarzis előidézése stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont,* részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont,* kísérlet a válaszadásra *1 pont*. **5 pont**
   d. 3 példa társadalomkritika kifejezésére: 3 releváns példa említése (*3x1 pont*), ezek érvényes, műismereten alapuló értelmezése *2 pont* **5 pont**
   e. Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat – *5 pont*; összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat – *4 pont,* helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat – *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat – *2 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat – *1 pont.* **5 pont**
   f. Nyelvi megformáltság, helyesírás: 0−1 hibatípus – *5 pont*, 2−3 hibatípus – *3 pont*, 4−5 hibatípus – *1 pont*, több mint 5 hibatípus – *0 pont*. A pontszám csak a terjedelmi feltételek teljesítése esetén adható meg **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

II. TÉTEL **(30 pont)**

A feladatsor értékelésének szempontjai:

1. a megadott tantervrészlethez való igazodás;	**5 pont**
2. a megadott feladattípusokhoz való igazodás;	**5 pont**
3. a feladatok összehangolása a fejlesztendő kompetenciával;	**5 pont**
4. a feladatok összehangolása a tanulási tevékenységekkel;	**5 pont**
5. a tudományos ismeretek igényes alkalmazása, helyes fogalomhasználat;	**5 pont**
6. a megadott szöveg felhasználása	**5 pont**

Megjegyzés: A szempontok részleges teljesülése esetén részpontok adhatók 1 és 5 pont között.